

Kommunledningskontoret
Anders Forsberg

Kommunstyrelsen

Redovisning av revisionsrapport gällande granskning av lokalförsörjningsprocessen

Ärendet

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens lokalförsörjningsprocess. De har lämnat rekommendationer till kommunstyrelsen som nämnden ska svara på innan den 31 augusti 2025.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och lägger redovisningen till handlingarna.

Kommunledningskontorets utredning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens lokalförsörjningsprocess. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt en tillräcklig styrning och kontroll för att tillförsäkra en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Granskningen har utgått från följande revisionsfrågor:

1. Finns det en tydlig ansvarsfördelning och befogenheter mellan berörda verksamheter för anskaffning, förändring och avveckling av lokaler?
2. Har berörda nämnder och styrelser en tillräcklig samverkan för att tillgodose prognostiserade behov av verksamhetslokaler?
3. Har berörda nämnder och styrelser en effektiv planering av lokalförsörjning?
4. Sker planering av verksamheternas lokalbehov utifrån aktuella och tillförlitliga underlag?

Sammanfattningsvis bedömer revisorerna att planeringen delvis utgår från aktuella och tillförlitliga underlag, men att bristen på strategiska åtgärder begränsar effektiviteten i beslutsfattandet. I revisionsrapporten lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen, som nämnden ska svara på innan den 31 augusti 2025:

- *För att stärka samverkan mellan förvaltningarna och säkerställa att alla inblandade parter får en gemensam överblick över kommunens lokalförsörjningsprocess, kan det vara värdefullt att arrangera*

Kommunledningskontoret
Anders Forsberg

gemensamma möten. Dessa möten bör inkludera lokalsamordnare från samtliga förvaltningar och syfta till att skapa en plattform för korsrelaterade diskussioner och gemensamma beslut.

- *Kommunstyrelsen rekommenderas tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden att ta fram funktionsprogram där målsättningar, krav på funktioner och tekniska krav på byggnader och utemiljö preciseras. Funktionsprogram säkerställer att beslutade lokalprojekt utförs efter de krav som behövs för det specifika projektet.*
- *För att möta den demografiska utvecklingen, där andelen äldre i befolkningen förväntas öka, är det av vikt att detta särskilt i den långsiktiga planeringen beaktas.*

Kommunledningskontorets utredning

För att stärka samverkan mellan förvaltningarna och säkerställa att alla inblandade parter får en gemensam överblick över kommunens lokalförsörjningsprocess, kan det vara värdefullt att arrangera gemensamma möten. Dessa möten bör inkludera lokalsamordnare från samtliga förvaltningar och syfta till att skapa en plattform för korsrelaterade diskussioner och gemensamma beslut.

Bedömning:

Kommunens lokalförsörjningsprocess stöds av samverkan mellan nämnder och styrelser genom tydliga forum på operativ, taktisk och strategisk nivå. Inom det operativa forumet hanteras praktiska löpande frågor som drift och fastighetsunderhåll samt mindre behov av verksamhetsanpassningar i lokalerna.

De taktiska mötena leds av fastighetschef på samhällsutvecklingsförvaltningen och sker med avdelningschefer vid respektive förvaltning samt ansvarig lokalsamordnare eller annan tjänsteperson inom respektive förvaltning.

På den strategiska nivån deltar kommundirektören, ekonomichefen och respektive förvaltningsdirektör samt fastighetschef. Här lyfts frågor från de taktiska mötena som kräver övergripande ställningstaganden. Den strategiska nivån har ansvar för att säkerställa att kommunens långsiktiga lokalbehov planeras i linje med budgetprocessen och demografiska utvecklingen.

Mötena sker separat för respektive förvaltning undantaget det strategiska mötesforumet. Skälet till detta är att det huvudsakligen hanteras

Datum
2025-05-20**Diarienummer**
KS 2025/0182Kommunledningskontoret
Anders Forsberg

förvaltningsspecifika lokalfrågor inom de operativa och taktiska mötena. Bedömningen är således att ett förvaltningsövergripande deltagande skulle riskera att göra processen ineffektiv. Förvaltningen ser ett behov av att instifta ett nytt mötesforum där de strategiska lokalförsörjningsfrågorna diskuteras och avhandlas. Mötesforumet införs under 2026.

Kommunstyrelsen rekommenderas tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden att ta fram funktionsprogram där målsättningar, krav på funktioner och tekniska krav på byggnader och utemiljö preciseras. Funktionsprogram säkerställer att beslutade lokalprojekt utförs efter de krav som behövs för det specifika projektet.

Bedömning:

Det finns upprättade funktionsprogram för förskola, grundskola och LSS-boende. Dessa är i behov av revidering för att till fullo utgöra stöd i projekt. Kommunstyrelsen bedömer att respektive nämnd bör ha politiskt beslutade principer för nybyggnation. Principerna skulle bland annat innehålla funktion och volym. Inrättandet av styrande principer bedöms effektivisera processen i tidiga skeden samt bidra till att förankra en gemensam målbild där tidskrävande och kostsamma omtag kan undvikas. Styrande principer för lokaler inom skola, förskola samt vård- och omsorgsboenden införs under 2026.

För att möta den demografiska utvecklingen, där andelen äldre i befolkningen förväntas öka, är det av vikt att detta särskilt i den långsiktiga planeringen beaktas.

Bedömning:

Kommunstyrelsens uppfattning är att demografiska förändringar beaktas i nämnderna löpande behovsanalyser.

Den ökade andelen äldre i samhället innebär ett större behov av insatser för äldre, såsom platser på vård- och omsorgsboenden.

Konsekvenser för barn och unga

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som är svensk lag sedan 2020, ska barnets bästa alltid beaktas (artikel 3). Barn har rätt till utbildning (artikel 28) samt till hälsa och utveckling (artikel 6).

Kommunens lokalförsörjningsprocess har stor betydelse för barn och ungas vardag, särskilt inom förskola, grundskola och sociala verksamheter. En ändamålsenlig planering och utformning av lokaler utgör en viktig förutsättning för att dessa rättigheter ska kunna tillgodoses.

Kommunledningskontoret
Anders Forsberg

Barnets bästa (artikel 3)

I samband med planering, ny- eller ombyggnation samt utveckling av verksamhetslokaler sker beaktande av barns behov av trygga, tillgängliga och funktionella lärmiljöer. Det gäller såväl lokalernas användbarhet och utformning som inne- och utemiljö samt trygghetsperspektiv.

Rätt till utbildning (artikel 28)

För att främja barns lärande och skolgång behöver utbildningsmiljöer utformas med hänsyn till pedagogiska behov, fysisk miljö och arbetsro. En god lokalplanering stärker förutsättningarna för att skapa sådana miljöer.

Rätt till hälsa och utveckling (artikel 6)

Den fysiska miljön påverkar barns hälsa och välmående. Underkapacitet kan leda till trängsel och ökad stress, medan en överkapacitet innebär en ineffektiv användning av kommunens resurser. Båda ytterligheter får negativa följder för barnens utvecklingsmöjligheter.

Sammanfattning

Den fortsatta utvecklingen av lokalförsörjningsprocessen, inklusive framtagandet av funktionsprogram och stärkt samverkan mellan förvaltningar, bedöms kunna bidra till att barnets rättigheter beaktas på ett mer systematiskt och långsiktigt sätt.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte ge några direkta ekonomiska konsekvenser. Införandet av generella principer för utformning av lokaler bedöms dock på sikt ge bättre förutsättningar för att nå en högre grad av ekonomisk hållbarhet avseende kommunens långsiktiga lokalnyttjande.

Kerstin Andersson
Tf Kommundirektör

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Redovisning av revisionsrapport gällande granskning av lokalförsörjningsprocessen
2. Granskning av lokalförsörjningsprocessen Danderyds kommun
3. Missiv lokalförsörjningsprocessen 2024 Danderyds kommun

Expedieras
Revisorerna